

نمایش، برش‌هایی از زندگی کودکان

نمایش از هنرهای بسیار قدیمی و پرکاربرد در آموزش و تفریح است. انسان‌های اولیه گاه برای رساندن منظور خود به یکدیگر از مدل‌های نمایشی استفاده می‌کردند. اکنون نمایش جزء زندگی ما شده است؛ در جمع‌های خانوادگی از پانتومیم استقبال می‌شود، گاهی برای رساندن منظور خود به دیگران از حرکات بدن یا همان نمایش استفاده می‌کنیم، یا در مقابل آینه با خودمان حرف می‌زنیم؛ تمرینی برای صحبت در قراری یا جلسه‌ای. گاهی انسان خاطرات زندگی خود را در ذهن مرور می‌کند. گویی بخشی از زندگی به صورت نمایش از مقابل دیدگانمان می‌گذرد. پیش آمده است هنگامی که مشغول تماشای فیلم یا سریالی هستیم، خود را در قالب شخصیت قهرمان داستان، نمایش یا فیلم قرار می‌دهیم و گاه روند داستانی آن را نیز تغییر می‌دهیم. بعد از دیدن یک نمایش، مدت‌ها به آن فکر می‌کنیم و در مورد موقعیت‌ها و اتفاقات آن با دیگران حرف می‌زنیم؛ اینکه شخصیت‌ها، موقعیت‌ها و گره‌ها چه شرایطی داشته‌اند. گاهی خود دست به تغییر موارد می‌زنیم و در برخی مواقع نیز در موقعیت‌ها یا مکان‌های مختلف، رفتارهای گوناگونی از ما سر می‌زند. زمانی بسیار آرام و سربه‌زیر، زمانی با شور و هیجان زیاد، هر کدام را متناسب با فضای مورد نظر انتخاب می‌کنیم و انجام می‌دهیم. می‌توان گفت همه این موارد و مواردی دیگر از این گونه، جزئی از نمایش‌های روزمره زندگی ما هستند. در علم روان‌شناسی نیز اشاره شده که تأثیر زبان بدن بسیار زیاد و شاید از کلام بیشتر است. حال چگونه در مسائل آموزشی و رفتاری فرزندمان از این قالب بسیار اثربخش استفاده کنیم. در استفاده از این قالب نیز نیازمند رعایت معیارها و نکات بسیار مهمی هستیم. منظور از نمایش در این رده سنی، نمایش خلاق است که از نظر روند و نتیجه با نمایش در نگاه عامه تفاوت‌هایی دارد.

معیارهای اصلی

- فعالیت باید مطابق با تعریف نمایش خلاق باشد.

- متناسب با ویژگی‌ها و توانایی‌های سنی

عکس: طیبه رحیمی

کودکان طراحی شود.

- انتخاب موضوع در راستای اهداف این برنامه باشد.
- در نمایش خلاق، روند فعالیت از نتیجه آن مهم‌تر است.
- در نمایش خلاق بر امکانات و تجهیزات تأکید نمی‌شود.

چند مثال نمایشی

مربی نمایشی را برای کودکان آماده و اجرا می‌کند. او موقعیتی را تشریح می‌کند و نوآموزان در لحظه آن را با خلاقیت خود انجام می‌دهند. در این مورد نیز گاه مربی می‌تواند همه مراحل داستان و قسمت‌های مختلف را توضیح ندهد و به نوآموزان فرصت دهد تا بخش‌هایی را به صورت بداهه بازی کنند. می‌توان از داستان‌های معروف که بچه‌ها نیز از آن‌ها مطلع‌اند، برای اجرای نمایش استفاده کرد. در مرحله بعد، می‌توان و چه بسا خیلی هم خوب باشد که از کودکان خواست، خودشان در محتوای داستانی تغییراتی ایجاد کنند. مربی موضوع را برای نمایش به فرد یا گروهی از کودکان ارائه می‌کند. کودکان خودشان موضوعی را برای اجرای نمایش انتخاب می‌کنند.

اصلاح رفتار

در مواردی که کودک یک مسئله رفتاری دارد، می‌توان نمایشی را آماده کرد که همان مشکل رفتاری در آن گنجانده شده باشد. در این حالت، می‌توانیم کودک را در نقش شخصیتی قرار دهیم که آن مسئله را دارد و به او فرصت دهیم تا به صورت بداهه واکنش نشان دهد یا می‌توان کودک را در نقش مقابل شخصیتی که مسئله رفتاری دارد، قرار دهیم و مربی نقش شخصیتی را بازی کند که مشکل رفتاری دارد.

هنگامی که مربی نمایش را بازی می‌کند و در موقعیتی که اوج اتفاق و زمان بروز مشکل رفتاری کودک است، می‌توان نمایش را متوقف کرد و از کودک خواست که واکنش مناسب نقش را نشان دهد.

منبع

جمعی از نویسندگان (۱۳۸۸)، راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی (بخش معیارها). انتشارات مدرسه.

